

Atskaite par dalību COPA – COGECA darba grupā

Cūkgaļa

27. maijs 2019 Briselē

Darba grupas piedalījās LOSP eksperte Dzintra Lejniece.

Darba kārtība:

1. Tirgus situācija;
2. Tirdzniecības rādītāji;
3. Tirgus iespējas;
4. Brexit;
5. Dzīvnieku barības tirgus situācija;
6. Ziņojums par cūkgaļas liemeņa kautsvara formulas izstrādi;
7. Komunikācijas stratēģija;
8. Viedokļu apmaiņa par COPA-COGECA pozīciju klimata pārmaiņu jautājumā;
9. Dzīvnieku labturība;
 - Kastrācija;
 - Dzīvnieku veselība – ĀCM.

Diskusijas darba grupā

Par darba grupas vadītāju atkārtoti tiek ievēlēts Antonio Tavares no Portugāles.

1. Tirgus situācija

Tirgus situācija šobrīd ir laba, bet jādodomā ilgtermiņā. Cūku audzētāji sāk atkopties pēc ilgstoši zemās cenas. Cena augstākā, kāda jebkad bijusi. Visas dalībvalstis ziņo par cenu kāpumu izņemot Franciju, kas skaidro komplicēto tirgus situāciju, kad Francijā piecas kautuves diktē cenu. No 2018. gada decembra, salīdzinot ar 2017. gada decembri, visās cūku grupās, izņemot 50 kg un vairāk, nobarojamās cūkas, cūku skaits samazinājās. Vaislas jauncūku skaits samazinājās par aptuveni 3%, jo ražotāji neredz rentabilitāti. 2019. gada pirmajos divos mēnešos par 0,5% palielinājās kaušanas apjomi. Tiek prognozēts, ka kopējais ES cūku kaušanas apjoms 2019.gadā palielināsies par 0,6%.

Cenas: Netipiska cenu attīstība. Vidējā cena S-E klasei kopš pagājušā mēneša palielinājusies par +1,9%, saglabājot kāpjošu tendenci. Kopš pagājušā gada palielinājusies par +21,9%. Pozitīva cenu attīstība visās klasēs, milzīgs cenu kāpums kopš 2019. gada marta, galvenokārt pateicoties pieaugošajam pieprasījumam Āzijā, ĀCM dēļ. Tiek prognozēts, ka tuvāko 6 mēnešu laikā situācija varētu mainīties. Februārī un martā Ķīnas fermeri masveidā tirgoja sivēnus, jo valstī valda panika ĀCM dēļ. Jāmēģina pārliecināt Ķīnas valdību par reģionalizācijas piemērošanu.

2. Tirdzniecības rādītāji

2019. gada janvāris un februāris ir labi sākušies; ļoti pozitīva tirdzniecības bilance. Lielākie importētāji: Šveice (-32% salīdzinājumā ar 2018. gada janvāri-martu) un Norvēģija (+39% salīdzinājumā ar 2018. gada janvāri-martu).

Lielākie ES cūku produktu eksporta galamērķi: Ķīna (+ 26% salīdzinājumā ar 2018. gada janvāri-

martu) un Japāna (+ 4% salīdzinājumā ar 2018. gada janvāri-martu). Eksports uz Ukrainu pieauga par +25%; eksports uz Vjetnamu palielinājās par +90%. Eksports samazinājās Dienvidkorejā (-16%) un Honkongā (-15%).

Prognoze: palielināsies tirgus daļa Ķīnā, sakarā ar ĀCM izplatību un tirdzniecības karam starp Ķīnu un ASV. ĀCM Ķīnā ļoti ātri izplatās, jo daudzām piemājas saimniecībām nav izstrādāta uzraudzības sistēma. Tiek prognozēts, ka nākamos 10-20 gadus Ķīna cietīs no ĀCM. Ir cerība, ka Ķīnas valdība piekritīs reģionalizācijas koncepcijai, jo Ķīnā ir liels cūkgaļas patēriņš. Ja esošā tirgus tendence turpināsies, 2019. gads būs labs eksporta gads ES.

EK pārstāvis paziņoja, ka ir apmierināts ar cūkgaļas cenu pieaugumu, tomēr cūku skaita pieaugums negatīvi ietekmēs situāciju. ES būtu jāpārtrauc sojas imports. Somijas pārstāvis paziņo, ka valstī lieto vietējās izcelsmes proteīnu, izņemot mazajiem. COPA-COGECA darba grupas vadītājs noformulēja nozares viedokli priekš EK Sociālā dialoga darba grupas, sakot, ka ražotāji ir ļoti apmierināti ar tirgus cenām, bet vienlaicīgi ir jādome par nākotni, un ir vairāki aspekti, kas jāpatur prātā. Cenu kāpums Ķīnā un citās Āzijas valstīs, ĀCM dēļ, ir ārkārtējs notikums, tāpat kā tirdzniecības kari, kas palīdzēja ES eksportam. Šī konkurences priekšrocība var pazust jebkurā brīdī. Turklāt ES valstis saskaras ar ĀCM draudiem. Ja ĀCM turpinās izplatīties, un nonāks lielo eksportētāju dalībvalstīs, tas būtiski ietekmēs ES tirgu un tirgus cenas. Prioritāte būtu jāizvirza par reģionalizācijas atzīšanas panākšanu no Ķīnas puses.

Bet ražotājiem nevajadzētu domāt, ka tie ražo Ķīnas tirgum, bet gan iekšējam ES tirgum. Un situācija var strauji mainīties tirgū.

3. Tirgus iespējas

Galvenā uzmanība uz reģionalizācijas principa atzīšanu no ES tirdzniecības partneriem. Vairāki galvenie tirdzniecības partneri, kas ir ES prioritāte, 20 valstis kopumā. Īpaši uz cūkgaļu: ARG, AU, BR, CAN, CN, JP, KOR, MEX, PHI, RU, SA, TR, TW, UKR. Cūkgaļa iekļauta kā prioritārs tirgus SPS pasākumu risināšanai; prioritāšu saraksta pārskatīšana, pamatojoties uz vajadzību; uzmanība tiek pievērsta prioritārām valstīm, bet EK turpina strādāt arī ar citiem svarīgiem tirdzniecības partneriem.

Galvenie SPS barjeru jautājumi ES eksportam: dzīvnieku veselības nosacījumi - reģionalizācijas neatzīšana. Tagad vissvarīgākais Āfrikas cūku mēris, bet arī klasiskais cūku mēris, FMD, pasākumi, kas saistīti ar cūku vezikulāro slimību. Pārāk ilga, apgrūtināša un nepārredzama importa procedūra; ES vizuālās pārbaudes (trihinellu) neatzīšana.

Valstis, kas pilnībā atzīst ES reģionalizāciju: Kanāda, Čīle, Jaunzēlande, ASV. Valstis ar daļēju atzīšanu: Singapūra, Ukraina, Vjetnama (HU PL visa province); nav atzīta reģionalizācija (valsts mēroga aizliegumi): Ķīna, Japāna, Koreja, Malaizija, Meksika.

4. Brexit

Plānots beigt Brexit procesu oktobra beigās. Iespējams būs ļoti augsti ievadumtas tarifi uz Angliju, +40%. Anglija gatavojas „bez vienošanās” Brexit. EK strādā pie pieņēmuma, ka Brexit notiks 31. oktobrī. EK aicināja nozari ziņot par jebkādiem notikumiem saistībā ar Brexit, iespējamo ietekmi uz tirgu.

5. Dzīvnieku barības tirgus situācija

Nepārtraukts kviešu un kukurūzas ražošanas un patēriņa pieaugums pasaulē. Jauns sojas patēriņa rekords pasaulē ir 355 miljoni tonnu. Šobrīd pasaulē rekordliels kukurūzas un sojas

patēriņš, neskatoties uz to, ka Ķīna, kurai ir liels cūku skaita samazinājums, ir galvenais patērētājs. Iespējams, tas skaidrojams ar mājputnu audzēšanas palielināšanu. Svarīgi, kā attīstīsies pieprasījums Ķīnā.

6. Ziņojums par cūkgaļas liemeņa kautsvara formulas izstrādi

Ir izveidota darba grupa, kas izstrādā kautsvara formulu, bet vēl nav gala rezultāta.

7. Komunikācijas stratēģija

COPA-COGECA ir sadarbība ar sabiedrisko attiecību kompāniju. Šī ir pirmā šāda veida kampaņa, kad COPA-COGECA pati veido komunikāciju ar sabiedrību par lauksaimniecību. Ļoti ambiciozi plāni saistībā ar šo kampaņu. Būs pieejama website septembrī.

8. Viedokļu apmaiņa par COPA-COGECA pozīciju klimata pārmaiņu jautājumā

Sektora izaicinājums pielāgoties klimata izmaiņām un palikt konkurētspējīgiem.

9. Dzīvnieku labturība

Dzīvnieku labturības platformas ietvaros ir izveidota apakšgrupa cūkām, kur viena no aktivitātēm ir astu griešana. EK atzīst, ka grupa strādā labi un ir konstruktīva; tā ir izstrādājusi vairākus dokumentus par atbilstības kritērijiem turēšanai un ēdināšanai. Tiek izteikta atzinība par paveikto darbu dalībvalstīs, izstrādājot pasākumu plānus astu negriešanai rutīnā.

Kastrācija

ES ir izmēģinājuma projekts, lai veiktu pētījumu par pasākumiem, lai pārtrauktu sivēnu kastrāciju. Un pietam tas būtu ar ilgtspējīgiem ekonomiskiem rezultātiem. Rezultāti tiks publicēti tuvāko mēnešu laikā.

Dzīvnieku veselība - ĀCM

Āzijā ĀCM ir ārpus kontroles. Ķīnā nav kompensāciju cūku audzētājiem. Ir risks, ka inficēta gaļa nonāk tirdzniecībā un tādā veidā slimība turpina izplatīties. Ķīna joprojām arī eksportē uz Austrāliju, Filipīnām. ASV ir apturējusi eksportu no Ķīnas. Šobrīd tā jau ir globāla mēroga problēma. Ķīnas valdība noraida jebkādas palīdzības nepieciešamību no ārpuses. Spānijas zinātnieki, Madrides universitātē, laboratorijas apstākļos ir ieguvuši ĀCM vakcīnu, kas vēl nav industriāli izmantojama. Izmēģinājumi uz meža cūkām devuši labu rezultātu. ĀCM skartās dalībvalstis ziņo par situāciju, LV šobrīd nav uzliesmojumu mājas cūkām, mežos turpina izplatīties. Jaunums ir izstrādātie un ieviestie biodrošības noteikumi medību laikā. Polija ziņo par problēmu ar piemājas saimniecībām. Atkal tiek rosināts jautājums par žoga celšanu ar Baltkrieviju un Krieviju. Tiek diskutēts par metodēm, kā pārvaldīt mežacūku populāciju Eiropā.

Pagājušajā gadā Vācijā tika nogalināti 800 000 savvaļas dzīvnieku. Tomēr mežacūku populācija joprojām pieaug katru gadu. 80. gados Francijā nebija daudz mežacūku, tagad tās var sastapt visur; mežacūku populācija strauji pieaug. Tajā pašā laikā mednieku skaits paliek stabils vai samazinās. Metodes meža cūku skaita samazināšanai: sporta medības, profesionālie šāvēji/slazdu licēji, izšaušana no helikoptera (ASV un ĀS), indēšana (ASV un ĀS) un auglības kontrole.

Atskaiti sagatavoja eksperte

Dzintra Lejniece